Speech Sybrand Buma, CDA Congres 2 November 2013 INLEIDING

De plek waar wij vandaag staan is een bijzondere plek.
Om twee redenen. Het is de plaats waar de Elfstedentocht begint.
Op 26 februari 1986 begon ik zelf op deze plek aan de tocht.

En ik ben hier geboren. Als vijfjarig jongetje gingen mijn moeder en ik met de trein naar Leeuwarden om kleding te kopen. Dat maakt het voor mij helemaal bijzonder om hier nu voor u te staan. Zoals heel Friesland voor mij verbonden is met mijn eigen geschiedenis. Tot mijn vijfde woonde ik in Workum. Daarna verhuisden wij naar Sneek. Mijn ouders wonen vandaag de dag hier in Leeuwarden. En zij zitten vandaag hier in deze zaal.

Friesland is de provincie waar ik zelf geboren ben en opgegroeid ben. En waar mijn familie vandaan komt, en waar het CDA altijd dichtbij is. Omdat de samenleving voorop staat.

Der is mar ien lanlike-lokale partij en dat is it CDA Hjoed sizze alle CDA-ers Fryslan Boppe.

Zo heeft iedereen wel een plek waar hij thuis is. Waarmee je je vertrouwd en verbonden voelt. Een plek dichtbij. Een plek als Fryslan.

De verkiezingen op 13 november en op 19 maart gaan over die plek dichtbij. Je eigen gemeente. Maar ook over je familie, je straat, buurt of kern. Niet voor niets is onze verkiezingsslogan hier even verderop in Joure: Vertrouwd en Dichtbij.
Hier in de nieuwe gemeenten in Friesland na de herindelingverkiezingen geldt: het gaat niet om de overheid in Leeuwarden, Heerenveen of Joure. Het gaat om de bewoners in al die kernen, met hun families en gezinnen, hun scholen en verenigingen. Kortom, het gaat om de samenleving, of zoals het in Friesland genoemd wordt: de *mienskip.*

Dat is ook de inzet en de belofte van Thea Koster, Hans Broekhuizen en Frans Veltman. En ook in Alphen aan den Rijn, waar ook in november herindelingsverkiezingen zijn, is dat de inzet van Marjon Verkleij.

Gisterochtend was ik hier in Leeuwarden, en gaf ik een gastles aan een 5 VWO-klas. Het ging

om het vak ‘politiek en media’. Dat vak wordt niet vanuit Den Haag opgelegd, maar dat is de docent zelf met veel enthousiasme begonnen de leerlingen vinden het fantastisch.
Dat is onderwijsvernieuwing van onderop!

Daarna was ik in de Vosseparkwijk. Daar sprak ik met de buurtbewoners en de wijkvereniging die zij samen runnen. Dat doen ze al jaren, een groot succes. Ze hebben een prachtig wijkgebouw, een kinderopvang, en een fantastische speeltuin in het midden van de wijk. Het CDA hier in Leeuwarden strijdt voor dit soort verenigingen want de gemeente neemt maar al te graag allerlei beslissingen van bovenaf.

De samenleving, niet de overheid. Het is het eerste van de zeven dragende principes die ik op ons congres in juni als mijn leidraad heb benoemd om ons land te vernieuwen en uit de crisis te leiden.

Het gaat om de samenleving, niet de overheid. Om een land waar iedereen een taak heeft. Waar we een eerlijke economie tot stand brengen. Waar we nee zeggen tegen profiteurs. Waar de familie ons fundament is. Een zelfbewust Nederland verbonden aan Europa.
En waar wij keuzes maken voor de toekomst van onze kinderen

Op basis van de zeven principes, ons verkiezingsprogramma en het strategisch beraad heeft de Tweede Kamerfractie in september een alternatief gepresenteerd voor de begroting van Rutte 2. Wij hebben daarvoor niet naar politieke wensen in Den Haag gekeken. Maar naarde wereld van de gewone Nederlanders. Gewone gezinnen en ondernemers die lijden onder de crisis. Wat goed is voor hen, is goed voor Nederland.

Want wat zien we als we rondom kijken? Landen om ons heen beginnen langzamerhand uit het economische dal te klimmen. Zelfs in Spanje daalt de werkloosheid. Er is reden voor hoop en optimisme in Europa.
En als Europa opveert, kan Nederland niet achterblijven. En toch gebeurt dat. De werkloosheid nadert het niveau van de jaren tachtig. De inflatie is hoger dan de rente op de bank. Faillissementen in de detailhandel en in de bouw zijn aan de orde van de dag.

Dat Nederland hard geraakt wordt door een wereldwijde crisis is met onze open economie onvermijdelijk. Maar dat Nederland er niet uit komt is dat niet. Nederland kan uit de crisis komen als we banen en structureel herstel voorop stellen. Dat was de aanpak van Ruud Lubbers in de crisis van de jaren 80, en het was de aanpak van Jan Peter Balkenende aan het begin van deze eeuw. Ook hij stond voor de uitdaging van een crisis najaren van paarse stilstand. Bij hem geen pappen en nathouden. Hij deed het anders en beter.
Het besef van deze twee grote CDA'ers, was dat werk en economisch herstel niet worden gecreëerd door de overheid. Maar de overheid kan wel de omstandigheden scheppen waaronder de economie weer tot leven komt. Die visie van Lubbers en Balkenende is mijn visie is en ligt ten grondslag ligt aan het alternatief dat ik heb gepresenteerd begin september.

Als Den Haag een stapje terug doet en initiatief van mensen weer waardeert, wordt de overheid kleiner, de economie gezonder en de samenleving sterker. Dat is hoe het CDA crisis aanpakt.

Vanuit die manier van aanpakken is ook ons strategisch beraad gebouwd, en vervolgens ons verkiezingsprogramma. Met het perspectief op een samenleving met structureel lagere belastingen via de sociale vlaktaks, op meer banen door het aantrekkelijk maken van werk, en op structureel gezond maken van onze overheidsfinanciën, niet door hogere lasten maar door lagere uitgaven.

Even leek het of dit kabinet dat had begrepen. In de troonrede verscheen ineens het begrip "participatiesamenleving". Maar dat het hier niet om een diep doorleefd besef ging werd al snel duidelijk. Vooral binnen de PvdA geledingen kwam meteen weerstand. Voormalig PvdA leider Wouter Bos was zelfs bang voor een "ideologische ommezwaai" van zijn partij. Weg van de grote overheid. Vanuit de WD waren de reacties minder gespannen. Maar dat wil niet zeggen dat de liberalen het wel hebben begrepen. Participeren is voor de liberalen vooral kil bezuinigen en vervolgens voor wie dat kan consumeren op de markt. Het nemen van verantwoordelijkheid betekent dan al snel: zoek het zelf maar uit.
Een samenleving waarin mensen kunnen participeren, veronderstelt dat mensen echt de ruimte hebben om dat waar te maken. Alleen op die manier kan de ruggengraat van Nederland, gewone gezinnen, familiebedrijven, innovatieve ondernemers, ons land uit de

economische crisis helpen. Dat zijn de keuzes die het CDA heeft gemaakt en zal blijven maken. Want alleen met een sterke ruggengraat kunnen sterke schouders de zwaarste lasten dragen.

En wat doet het kabinet? Het doet het tegenovergestelde. Het verhoogt, na het herfstakkoord met steun van D66, Christenunie en SGP, de belastingen in 2014 met meer dan 2 miljard euro. De accijnzen gaan verder omhoog. Dat kost duizenden banen.

Deze week keerde ook de prominente PvdA'er en voormalig directeur van het CPB Coen Teulings zich tegen al deze belastingenverhogingen. Ik zeg hem na: de belastingen waren al te hoog, en nu zijn ze veel te hoog.

Gewone gezinnen met een middeninkomen vanaf 40 000 euro betalen straks bijna de helft van hun extra verdiende euro aan de staat. Zo loont werken niet. Daar verzet het CDA zich tegen.

De andere groep die de rekening gepresenteerd krijgt zijn de chronisch zieken en gehandicapten. Niets heeft de herfstcoalitie gedaan om deze groep te ontzien, om een schild voor de zwakken te zijn. Terwijl zij er het hardst op achteruit gaan. Wij blijven het kabinet, D66, CU en SGP aansporen om de chronisch zieken en gehandicapten meer tegemoet te komen. Het herfstakkoord is in strijdt met alles waar het CDA vanaf de jaren '80, tot en met het Strategisch Beraad de voor staat. Een bloeiende samenleving met een eerlijke economie en een dienende overheid als schild voor de zwakken.

Laat ik voor u de leidraad geven van het nieuwe CDA: Geen compromis om het compromis. De Tweede Kamerfractie staat vooraan als we een nieuwe richting aan ons land kunnen geven. Maar alleen als het een richting is waar we als CDA van overtuigd zijn. Ik sluit alleen akkoorden waar ik echt in geloof. We zitten met 13 Kamerleden in de oppositie, maar er ligt een grote opdracht voor ons.

Met onze 7 principes bouwen we een land zoals we dat zouden willen zien. Daar is inspanning en uithoudingsvermogen voor nodig. Het gaat niet van zelf. Want hoe ziet ons land er nu uit als we het langs de meetlat van de 7 principes leggen? Gaat het in ons land en in de politiek

inderdaad in de eerste plaats om de samenleving? Nee, we zagen het aan het herfstakkoord, de overheid staat voorop. En is het niet de overheid, dan wordt het al gauw de markt. Individualisme staat voorop,
De samenleving is het kind van de rekening in plaats van dat ze vooraan staat.

Leven we in een land waar iedereen een taak heeft? Nee, velen staan onnodig aan de kant. De werkloosheid neemt toe. En kom je eenmaal in het vangnet van de sociale zekerheid, dan raak je erin verstrikt, en sta voor je het weet blijvend aan de kant.

Hebben we een eerlijke economie? Nee, wie hardst werkt wordt door het kabinet het hardst gepakt. Juist die ondernemers, kleine en middelgrote bedrijven, vaak familiebedrijven. Ze hebben het ontzettend moeilijk.
Ze zuchten onder de belastingverhogingen en zijn niet in staat om krediet te krijgen bij de bank. En de Deutsche bank gooit gezonde ondernemers er van de ene op de andere dag uit.

Ook de bureaucratie voor ondernemers en startende bedrijven is zó groot, dat maar weinig mensen het risico aandurven om voor zichzelf te beginnen. Dat merken ondernemers hier in Fryslan als geen ander, bijvoorbeeld onze agrarische ondernemers. In Den Haag spreekt men graag over ondernemers en boeren. Maar boeren zijn ondernemers.
Met hart en ziel. Het CDA is trots op alle ondernemers en vertrouwt meer op hun gezond verstand en ondernemerszin dan op overheidsregels gebaseerd op wantrouwen.

Zegt ons land overtuigend nee tegen profiteurs? Nee, het kabinet gaat te laat betalen van je btw door een gewone ondernemer hard aanpakken. Maar internationale bendes die frauderen met onze toeslagen gaan vrijuit.

Is de familie het fundament van onze samenleving? Nee, de familie wordt op de proef gesteld. Zelfs na het lenteakkoord blijft er een forse korting op de kindregelingen over. Terwijl we juist moeten kiezen voor een cultuur die de familie waardeert en ondersteunt.

Zijn we een zelfbewust Nederland verbonden met Europa? Nee, Nederland is een onzeker land geworden. En we hebben een premier die over Europa iedere dag iets anders zegt.

Gelukkig hebben wij als CDA twee kandidaat lijsttrekkers die beide wel weten waar we met Europa naartoe moeten.
Maakt de politiek keuzes voor de toekomst van onze kinderen? Nee, we hebben een kabinet dat al blij is als het de kerst haalt. Het politiek overleven op de korte termijn is belangrijker dan fundamentele keuzes voor de langere termijn.

Als we over de toekomst van onze kinderen spreken dan gaat het ook over de toekomst van de zorg. Wij willen de beste zorg voor onze zieken, gehandicapten en ouderen. Wij willen goede zorg nu, maar ook voor de toekomst van onze kinderen. Voor als zij oud zijn.

Hervormingen zijn hoogst noodzakelijk. Voor een eerlijk en solidair zorgstelsel. Een stelsel dat meer zal vragen van de samenleving, van de familie en het gezin. Maar dat een schild is voor wie langdurig zware zorg nodig heeft. De discussie over de zorg mag niet blijven steken in oude sjablonen. Want welke rol moet de gemeente hebben? Wat kunnen zorgverzekeraars doen? En wat moet er aan zware zorg overeind blijven in de toekomstige AWBZ? De AWBZ van de toekomst zal kleiner zijn. Maar als je dan zorg nodig hebt vanuit die AWBZ dan moet dat ook een recht blijven voor wie erop is aangewezen.

Natuurlijk moeten de kosten wel gedragen worden. Eerlijk. Wij staan voor de solidariteit tussen jong en oud. Werknemer en zelfstandige, gezond en ziek, arm en rijk.

SLOT
Vanuit de 7 principes bouwen we aan een beter Nederland. In de Tweede Kamerfractie Bij veel lokale verkiezingsprogramma's die nu gebouwd worden op het fundament van de 7 principes. Waarover huiskamergesprekken worden gevoerd. Waarvoor een website is geianceerd. Kortom: waar wij anderen vragen wat zij vinden.

Dus denk mee. Bespreek de probiemen zoais ik die vandaag heb genoemd, daag ons uit met uw opiossingen. Via de huiskamergesprekken of via onze website. Zo kunnen we samen bouwen aan het nieuwe Nederland.

Op deze plaats begon ik bijna 30 jaar geleden aan de tocht der tochten. Meer dan 200

kilometer ijs had ik voor de boeg. Ik had nog nooit meer dan 100 km geschaatst. Maar ik haalde het. En draag de herinnering tot de dag van vandaag met mij mee. Als je wilt, kun je veel meer dan je ooit voor mogelijk hebt gehouden. Dat geldt op het ijs. Maar het geldt ook in de politiek. En het geldt in je eigen leven.

Tot de dag van vandaag ben ik rijdend lid van de Elfstedenvereniging. Als ie komt, mag ik rijden. Maar ik zie ook heel veel jonge mensen die zo graag, al was het maar een keer in hun leven, de tocht der tochten zouden willen rijden. Maar ze staan hun hele leven op de wachtlijst. Daarom heb ik de voorzitter van de Elfstedenvereniging, Wiebe Wieling, laten weten dat ik ruimte maak voor een nieuwe generatie. Ik lever mijn startbewijs in. En als de Elfstedentocht komende winter toch komt?
Dan ben ik blij, omdat nu een jongere, misschien wel iemand hier in de zaal, de kans krijgt de tocht te rijden. Het gaat immers om de toekomst van onze kinderen.